

Proč ostrá Albánie? Už jsem ji navštívil dvakrát a na to, abych ji celou projel až k Řecku a zpátky, je třeba zvýšit tempo nebo přidat pár dní navíc.

OSTRÁ ALBÁNIE...

Tentokrát jedeme v září a doufáme, že bude stálejší počasí. Jedeme ve složení: já s Vladí na Arctic Catu 700 TRV, Michal s Hankou, Marek s Kačkou a ještě Káťa na stejných strojích, Tomáš na Can-amu, Pavel a Martin na Yamahách. Vyrážíme ve čtvrtek ráno směr Rakousko, Slovinsko, Chorvatsko a Černá Hora.

Cestů jsme tentokrát zvládli za 24 hodin a i na hranicích šlo vše hladce. Klasicky jsme se opět ubytovali v kempu v Černé Hoře a vyrazili jsme na tamního vynikajícího kapra u říční pláže a na krátkou vyjížďku po okolí. Pak už nás jen čekal relax a balení čtyřkolek na albánskou dvanáctidenní expedici.

Ráno v devět odjíždíme směr Albánie. Tentokrát volím jiný hraniční přechod, takže musíme cestou přes černohorské hory - pohořím Komovi. Nejvyššího bodu do-

sahujeme v 1500 m n. m. Dotankováváme vše, co můžeme, a míříme k hraničnímu přechodu Grnčar. Na černoohorské hranici jsme hotovi celkem rychle, ale na albánské si píší naše údaje ručně, takže chvíli čekáme. Rozhodně se nenudíme, protože hned za hranicemi probíhá focení svatby. Po překročení hranic odbočujeme na prašnou cestu do hor a hledáme místo na stanování. Pro takhle velkou skupinu to není lehké. Tomáš se ujímá úkolu, jelikož loni v těchto místech už bádá. Nakonec končíme na krásné louce ve výšce 1520 m n. m., obklopené stromy s překrásným výhledem na nedaleké hřebeny Théth. Ujeli jsme 240 km.

Hory a serpentiny

Druhý den ráno rozmrzáme u ohničku. Přes noc klesla teplota na pouhých 5 °C, což jsme nečekali. Sluníčko nám rychle vysouší stany a vyrážíme dál. Sjíždíme cestou plnou prudkých zatáček a klesáme k řece Cem. Potok je tak průzračný, že doplňujeme všechny kanystry na vodu, a dáváme tu oběd, ti odváznější i koupel v ledové vodě. Šplháme opět přes hřeben. Nahoře se Kochám, jak ostatní s odstupem kvůli prachu šplhají za mnou. Za hřebenem nás čeká překvapení - civilizace už zasahuje i sem. Silničáři tu rozšiřují cestu a po pár kilometrech je už i asfalt, po kterém sjíždíme dolů na hlavní, kde můžeme dotankovat. To děláme vždy, když potkáme benzínku. A opět jedeme do hor, tentokrát nás čekají Théthy. I zde silničáři pokračují velkým tempem. Přes hřeben se zatím nedostali. Po 177 km hledáme místo na kempování, což nacházíme na „fotbalovém hřišti“, které jsem objevil v červenci. Ihned se vynoří odněkud dva muži. Jeden z nich má brokovnici, pohodlně se usadí na kopci a sledují nás, jak stavíme stany a rozděláváme oheň. Tomáš jde pozdravit naše „diváky“ a dává jim plechovku piva.

Ráno po snídani pokračujeme dál. Cestou potkáváme motorkáře z Budějovic a dáváme se s ním do řeči. Obdivuji jeho odvalu, že jede Albánií sám. Po sjezdu z Théth se stavíme v restauraci na hamburgera a jedeme směr Shkodër. Bereme směr jezera, která jsou v NP Lurë. Pod Shkodërem najíždíme do údolí podél vyschlého koryta. Na úzké cestě nám blokuje cestu mercedes. Řidič si užívá pomalé jízdy a nechce nás pustit před sebe. Asi po dvou kilometrech už to nevydržím - naskytla se mi příležitost ho ve větším kamení předjet, což hravě čtyřkolka zvládá. Bohužel ani ten-

hle manévr ho nepřiměl, aby pustil ostatní před sebe. Po pár zatáčkách je zase širší místo na předjetí. Stavím se mu do cesty a zastavuji ho, ostatní ho v klidu předjíždějí. Řidič se nezmohl na nic, zavalil ho prach z předjíždějících čtyřkolek. Příště si snad rozmyslí blokovat čtyřkolkáře. Cesta je sice prašná, ale zato hladká. Máme i kilometrové rozestupy.

Za soumraku si hledáme místo na spaní. Krásná louka na hřebeni nás přímo láká. Bohužel místnímu pastevci se to nelíbí a vykazuje nás ze své pastviny. Tomáš mizí za horizontem v křovinách. Po chvíli přijíždí a sděluje nám, že něco malého našel. Stany stavíme za tmy. Najeli jsme 190 km.

V noci je slyšet nedaleko od nás střelba a přichází i prudký déšť. Skrze plášt stanu prostupuje pod tlakem jemné mženi. Ráno je opět krásně. Při snídani sušíme stany a spacáky. Zjišťujeme, že pod kameny je spousta havěti, dokonce i malí štíři. Nevědomost je občas krásná. K jezerům to máme pouhých 16 km vzduchem. Pokračujeme cestou, která končí v kame-nolomu. Domorodec nám radí, abychom se obrátili a jeli zase zpět, což nepřipadá v úvahu. Hledám a bádám, až nacházím vodou strženou těžební stezku, kterou se spouštíme dolů. Vidíme rozpadlé domky a radujeme se, že tam bude určitě cesta. Ale omyl. Jsou to jen kozí stezky, kam se jen tak vejdem. Přeskakujeme velké kameny hluboko do údolí. Cesty zpět už není. Končíme v úzké uličce. Naštěstí k nám přispěchá místní a rozebírá svůj plot. Pouští nás přes louku a ukazuje cestu dolů do údolí. Po pár kilometrech se napojujeme na původní trasu. Po několikametrovém stoupání přes velké kameny dorážíme k je-

zeru v národním parku (1693 m n. m.).

Děláme si tu oběd a rozhodujeme se, zda vlezeme do ledové vody, abychom udělali očištnou koupel. Nakonec se rychle vykoupe-me a pokračujeme dál. Cestou míjíme další jezera a přijíždíme ke skále, která vypadá jako z Avataru. Teď nás čeká dvouhodinový sjezd kamením dolů do údolí. Dochází nám ropa a musíme odbočit z trasy. Naše zásoby jsou v tuto chvíli na nule. Do nejbližší civilizace je to 50 km vzduchem a budeme rádi, když tam dojedeme. V hlubokém údolí se stmívá hodně rychle. Táboříme po 130 km opět za tmy. Za světly svítlen tentokrát přilétá okřídlená havěť. Mezi komáry na nás ze stromů padají kudlanky, ale co je horší, útočí i sršni. Stany i večeri si děláme potmě.

Ráno nám balení stanů komplikuje silný vítr a mírný déšť, sjíždíme dolů do města hledat benzínu. Nedostatek benzínu nás odklonil z trasy o 50 km. Za silného deště

území. Před hlavní budovou mají výstavku. Miny, torpéda, protiletadlový kanón a jiné zbraně. U mola kotví poslední vrak ponorky, jedna loď je tu potopená na bok. Mají tu

a s bouřkou v zádech dorážíme do města Peshkopi. Po natankování a obědě pokračujeme k cíli dnešního dne – k jezeru Ohrid. Nevracíme se zpět na trasu a improvizujeme. V GPS vidím trasu, kterou jsme měli jet a kde se pohybujeme. Mířím k bodu, kde jsme měli sjíždět z hřebenu dolů do údolí. Máme štěstí. Narážíme zase na cestáře. Před námi je zbrusu nová budoucí komunikace, zatím ve výstavbě. Vyštěrkovaná uválcovaná cesta nám umožňuje rychlý přesun. Asi po 10 km narážíme na bagry, co tu razí cestu údolím. Všichni, co tu pracují, na nás s obdivem hledí a ukazují na nás zdvižený palec. Za nimi už je jen stará kamenitá cesta, kterou se dostáváme na hlavní cestu mezi horami směrem k jezeru Ohrid, kde přespíme v krásném hotelu na pláži. Máme za sebou 170 km.

K moři

Po vydatné snídani a hlazení si medvídka v kleci u hotelu opět vyrážíme do kopců. Cesty jsou tu s tekoucím prachem jako někde na poušti. Potkáváme tu i pohyblivé kameny - želvy a plně naložené lfy se dřevem. Začíná pršet a prach se mění v mazlavou hmotu, přeložená čtyřkolka přestává poslouchat a klouže si v kolejkách, kam se jí zlíbí. V prudkém výjezdu mi sklouzne do druhé vyjeté koleje, která mě nakopne, a už dělám „berušku na krovkách“. Pád ztlumily vpředu kanystry s vodou a měkké spacáky a oblečení na korbě. Pod korbou zase náraz ztlumily deformační zóny. Jediné poškození bylo zrcátko, které se navždy vrylo do svahu. Obracíme se a jedeme zpět, kopec je moc prudký a kluzký. Nechci riskovat, že se tu něco někomu stane. Postupně otáčíme zasekané mašiny v kopci a sjíždíme na první rovný plac. Začíná se již stmívat a hledáme cestu dolů do údolí. Jedeme v hustém dešti a cestou, kterou jsme sem přijeli, se už nemůžeme vrátit. Nahoru to prostě nejde. Za tmy se vracíme opět

k hotelu na pláži u jezera, celí promočení a od bahna. Najeli jsme pouhých 148 km a vrátili jsme se zpět, odkud jsme vyjeli. Ráno si opláchneme čtyřkolky u hotelu od bahna a čeká nás dlouhý přesun k moři. Máme dvě možnosti. Buď využít dálnici a za čtyři hodiny být u moře, nebo cestu mezi horami podél makedonských a řeckých hranic. Volíme si delší, zato horší cestu. Dotankujeme do plna. Cesta byla nekonečná, samá zatáčka. Bodejť by ne. Vedla údolímí pěkně zařzlá do skal, jednou zprava, podruhé zase zleva. Ruce máme vytahané jak opičáci. Dešti ale neujedeme. Se soumrakem jde na nás únava a navzájem se hecujeme, že to musíme dát. Od řeckých hranic jsme pouhých pět kilometrů. Do Vlore k ponorkové základně přijíždíme o půlnoci. Po najetých 385 km stavíme stany na pláži před restaurací, kde nám i přes pokročilou hodinu rádi připravují večeři.

Ráno nás budí šumění a krásný výhled na moře. Dnešní den máme v plánu prohlídku ponorkové základny Vlore. Je to hodně navštěvované místo. Než stačíme zabalit, přijíždí pět Francouzů s „kačenkami“ od Citroenu. Stráž ovšem nikoho do základny nepouští. Michal jde na výzvědy. Od Francouzů se dozvídá, že bránou projet nemůžeme, ale jestli základnu objedeme, tak jim to vadit nebude. Zkoušíme tedy hledat jinou cestu, ta ovšem končí kozí stezkou vedoucí přes křoviska. S částí týmu jdu na průzkum pěšky. Měníme si paměťovky ve foťácích, kdyby náhodou byl problém s focením, abychom je mohli zahodit. Dostáváme se k plotu, kde vede cesta od základny až na konec poloostrova. V dálce vidíme vojáky a máváme jim. Zkoušíme, zda jim tu nevadíme. Také nás zdraví a ukazují nám, že můžeme jít dál po poloostrově, i když je to vojenské

malou flotilu nových nebo dobře udržovaných lodí. Jdeme dál za základnu, kde by měly být ještě další vraky lodí. Nacházíme tu ale jen jednu velkou a jednu malou částečně potopenou. Jdeme si zaplavat a prohlédnout si je zblízka. Asi po dvou hodinách se vracíme zpět ke čtyřkolkám. Jedeme na pláž, až k ústí vodního kanálu, který propojuje moře s obrovskou zátokou. Místní nám ukazují, kde se dá kanál přebrodit, nikomu z nás se ale nechce namáčet čtyřkolky ve slané vodě. Otáčíme se a jedeme hledat místo ke kempování. Pomalu projíždíme písčné duny. V jedné je písek tak měkký, že se do něj zapichují a dělám „hají“ na bok. Po vyproštění nacházíme osamělou pláž mezi útesy. Je tu spousta naplaveného dřeva, ze kterého si děláme večer táborák. Kolem půlnoci se na nás přijíždějí podívat policisté v Defendru a ptají se, zda je vše v pořádku a jestli nepotřebujeme s něčím pomoci. Takový přístup k turistům tu mají všichni. Zklamání tím, že nic nepotřebujeme, odjíždě-

jí na nedaleký kopec. Buď šli spát, nebo hlídají okolí. Tento den byl odpočinkový a najeli jsme pouhých 65 km.

Po snídani objíždíme zátoku a napojujeme se zpátky na trasu, která vede po plážích. Na pláži se fotíme u nahnutého

majáku a o pár kilometrů dál zase vidíme divnou nádrž na sloupech v moři. Je celá z betonu a kdysi v ní prý býval benzín. Po obědě a plavání v moři pokračujeme k řece Semani a jedeme podél ní. Jsou tu rozlehlá pole, chvílkami mezi nimi bloudíme a ještě k tomu mám defekt na tři knoty. Konečně o půlnoci kempujeme na pláži, dali jsme 164 km.

Pobřežní kilometry

Ráno nás budí hodinový déšť. Nevadí. Jsme v suchu, ale to nemůže říci Marek, protože potmě si postavil stan v dolíku. Po usušení osedláváme mašiny a jedeme se napojit na trasu, kde jsme včera skončili. Dorážíme k ropným nalezištím. Vrtné plošiny vrtají jeden vrt vedle druhého. Jsme udiveni obrovskými monstry a obsluha plošiny zase

námi. Navzájem se fotíme. Proplétáme se dále mezi vrty a potkáváme auto security. Nechápu, kde jsme se tu vzali. V klidu kolem nich projíždíme. Nacházíme staré nepovedené vrty a kolem nich kaluže vody smíchané s ropou. Tady by si Greenpeace smlsli. Vše si hned dokumentujeme, ale to se nelíbí hlídači jednoho vrtu a někam ihned volá, asi ochranku. Rozhodně tu na ni čekat nebudeme. Blížíme se k městu Kucově, kde je vojenská letecká akademie. Přes plot vidíme ranvej, která je seskládaná z šestihranných betonových bloků jako včelí pláštěv. Vedle ranveje jsou vyskládaný v řadě Migy a na travnaté ploše zase čtyři stará vrtulová letadla Nanchang PT-6, která se údajně ještě používají k leteckému výcviku. Vojenské strážní se moc nezamlouváme a vykazují nás pryč od základny. Zkoušíme ji objet z druhé strany, kde mají podzemní garáže. Všude na plotech jsou cedule Zákaz focení. Jde k nám hlídka, nepokoušíme se ujet. Jsou stejně zvědaví jako my. Po výměně informací se rozmýšlíme, co dál. V horách, kam máme jet, stále prší. I cestou sem nás zastihlo pár přeháněk. Kempovat v dešti se většině z nás už nechce, proto vymýšlíme náhradní program. Pláž nebo rafting, který jsme viděli po cestě jako reklamu na billboardu. Rozhodujeme se pro rafting. Přijíždíme ke krásnému novému hotelu, který je postaven jako hrad. V botách od bahna vcházíme k recepci po červeném koberci. Personál se nás ptá, zda máme rezervaci. Nemáme, ale pokoje mají volné a manažerka hotelu nám domluví schůzku s mužem, který je organizátorem výletů na raftu. Bohužel se dozvídáme, že ačkoliv nás stále doprovází déšť, je málo vody. Najeli jsme 130 km.

Ráno při snídani se domlouváme jak dál. Někteří chtějí jít na prohlídku hradu a někteří na nákupy. Dělíme se na dvě party. Já s Vladí, Pájou a Martinem jedem hledat tradiční občůdky. Přibližujeme se znovu i k letišti. Nacházíme nádherný výhled na odstavené letouny, pořizují fotky a rychle mizíme, než si nás všimnou. Máme ještě dvě hodiny čas, než přijede druhá parta. Co teď. S Tomem si vyměňujeme esemeskou souřadnice, kde se sejdeme. Potkáváme staré hradební opevnění, kde máme skvělou zastávku na oběd. Vjíždíme do něj. Překvapuje nás, že je tak zachovalé.

Po obědě hurá k písčným plážím a po nich k místu setkání. Přijíždíme k přítoku řeky do moře, místní nám ukazují, kudy se brodí i s auty. Přítok je hluboký, ale tak 15 metrů od břehu v moři je písčný val, kde je voda sotva po kolena. Tímto způsobem

překonáme ještě několik přítoků až k místu, kde pláže přecházejí do vysokých útesů, na které šplháme. Dostáváme se do míst, kde jsou políčka obhospodařována a přístupná jen zvířecími stezkami. Spouštíme se do údolí a zase šplháme do kopců, až se dostáváme konečně k prašné cestě, která nás dovedla do civilizace. Objíždíme velké město Durrës a přijíždíme k poloostrovu Kepi i Rodonit, kde bývala vojenská základna, a zde se máme sejit s ostatními. Zůstalo tu pár rozpadlých budov a spousta bunkerů, které jsou mezi sebou propojeny tunely. Vše je přístupné. Fouká silný nárazový vítr, kempovat se zde nedá. Křížujeme poloostrov, až nacházíme malou písčnou pláž

s moem a obrovským tunelem, zřejmě tu asi měli nějaké kruhové nádrže. Zbyly tu jen betonové podstavce. Když přijde bouřka, máme se kde schovat. Rozděláváme oheň na pláži a stavíme stan. Nedočkáme vyhlídím druhou partu, která doráží až za hluboké tmy kolem jedenácté hodiny.

Cestou je potkala bouře, která vyvracela sloupy elektrického vedení, sundávala střechy a převracela, co jí do cesty přišlo, a dokonce padaly i velké kroupy. Byl jsem rád, že dorazili. Sice náhradní trasy a body v GPS ode mě měli, ale občas se v nich vyznám jen já, protože některá místa už znám osobně a ty jsem moc podrobně nezakresloval, a mapové podklady nejsou přesné. Cesty značené červeně jsou někdy i pěkně drsné. Najeto 226 km.

Dvanáctý, poslední den byl už přesun na základnu v Černé Hoře. Rozloučili jsme se s písčnými plážemi, kostelem na poloostrově a směřovali přes město Shkodër, kde jsme dokoupili suvenýry, a hurá k hranicím. Cestou z měs-

ta potkáváme hlídku. Policista bere plácačku do ruky – asi bude kontrola. Omyl, policisté nám radostně salutují. A ani celníci opět neklamali. Kamiony, co nás nechtěly pustit před sebe, odstavili a přednostně nás odbavili. Dokonce si i pamatoval, že v červenci jsem na čtyřkolkách projížděl tímto hraničním přechodem s dětmi. Po 250 km nás v kempu už netrpělivě očekává správce Ryky. Všichni a všechny stroje dorazili z náročné expedice po 2 275 km zpět na základnu v pořádku.

Jelo 7 čtyřkolek a 10 lidí, což je hodně na takovou expedici, ale tahle parta dokázala celou dobu držet pohromadě a v nepříjemných chvílích si pomoci – za to jim patří dík.